

incercării trupelor hitleriste de a se retrage spre Dunăre și Bulgaria, participarea directă a populației din aceste localități la lupte au constituit elemente care au contribuit la eliberarea rapidă a teritoriului de hitleriști, la facilitarea înaintării spre capitală a trupelor române din Dobrogea, reușindu-se astfel să se realizeze în întregime țelul stabilit de Marele Stat Major al Armatei Române — eliberarea rapidă a zonei de trupele hitleriste.

Documente privind evenimentele militare din sud-estul Transilvaniei și zona Aradului în zilele de 24 și 25 august

La data declanșării insurecției, moment de început al revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, întreaga armată română a întors armele împotriva trupelor hitleriste. În zilele următoare, unitățile române, acționând pe baza ordinelor superioare, au făcut inofensive trupele germane, fie prin izgonirea lor peste graniță, fie prin dezarmarea acestora. Concomitent au trecut la apărarea frontierei amenințate și atacate local de subunități ungare și germane, începând de la Doboli de Jos, lângă Brașov, și până la Dunăre.

În fondurile de arhivă ale Ministerului Apărării Naționale se păstrează o serie de documente de epocă inedite, ordine și ordine de operații, pe baza cărora au acționat forțele românești, rapoarte și note informative ale unităților și subunităților, în legătură cu evenimentele militare din acele zile fierbinți. Dintre ele am selecționat zece documente, din zilele de 24 și 25 august 1944, pe care, dorind să le punem la îndemâna cititorilor, le încredințăm tiparului.

PAUL ABRUDAN

1

1944 august 24, Făgăraș. Ordinul de operații al generalului I. Dumitriu comunică încetarea ostilităților cu armata sovietică, scoaterea trupelor române din subordonarea comandamentelor germane și stabilește misiunea detașamentelor și rezervelor Centralului de instrucție al infanteriei față de orice încercare a formațiunilor hitleriste de a ataca în zona Făgăraș.

Centrul de instrucție al infanteriei
Nr. 2.206 din 24 august 1944

P. C. Făgăraș
24.VIII.1944, orele 10

Ordin de operații nr. 1

Harta 1:100 000 Blaj, Mediaș

Partea I-a

I. Situația generală

Începând cu noaptea de 23/24.VIII.1944 ostilitățile cu armata sovietică au încetat, totodată încetând și subordonarea comandamentelor trupelor române către trupele germane [...]

Unitățile vor reacționa însă drastic împotriva oricărei încercări de a fi dezarmate și vor împiedica ocuparea instituțiilor publice.

II. În cazul că forțele germane sau ungare încearcă să pătrundă din afară pe teritoriul nostru :

Misiunea Centrului de instrucție al infanteriei, intrat sub ordinul Armatei I-a, și încadrat la vest de Corpul 6 teritorial și la est de Corpul de munte este :

a) Să garanteze frontiera actuală contra atacurilor locale sau de bande în sectorul limitat :

— la vest : Vinători inclusiv, Agnita exclusiv :

— la est : Homorod, Șercaia (ambele inclusiv).

b) Atacat de forțe mult superioare va apăra direcțiunea Homorod, Făgăraș, rezistînd succesiv, în special, pe aliniamentele :

— Vinători, Beia, Homorod, Hoghiz și

— Făgăraș, Șercaia.

c) Silit de inamic, va continua retragerea spre Tâlmaci, după ordinea Armatei I-a.

Mijloace la dispoziție :

— Grănicerii pază din Sector.

— Regimentul Centrului de instrucție al infanteriei.

— Batalioanele de marș ale Diviziei 11 infanterie.

III. Pentru îndeplinirea misiunii, Centrul de instrucție al infanteriei va gravita cu grosul la est, în lungul comunicației Homorod, Crihalma, Șercaia, Făgăraș.

IV. Linii succesive de rezistență.

1. Sud Vinători, Archita, Beia, Paloș, Homorod, nord Hoghiz.

2. Făget (cota 642), Dealul Mesteacăn (sud Sachi). S—V Criț, S—V Visoi, sud Dacia, dealul Capul (663), sud Ungra, nord Cuciułata.

3. Sud datele : Hendorf, Rețișul, Bărcuț, Ticușul Vechi, Ticușul Nou.

4. Sud satele : Dealul Frumos, Merghindeal, Cincu, nord Calbor, Galați, Șona, Șercaia.

V. În acest scop :

a. Detașamentul lt. colonel Brăduțeanu (vest), compus din Batalionul de marș al regimentelor 2 și 19 infanterie, în sectorul limitat :

— Vest : limita de vest a C.I.I.

— Est : Beia, Viscări, Podbav, Voila, toate inclusiv, are misiunea să interzică inamicului accesul și în prima urgență a blindatelor din valea Tîrnavei Mari către :

— Sacșiz, Daia, Noiștat, Agnita, Archita, M. Viteazul.

— Criț, Bărcuț, Cincu, Voila, Beia și Bunești.

ocupînd inițial o poziție pe aliniamentul Vinători, Beia, în care scop detașamentul se pune în marș pe o singură coloană începînd din 25 August 1944, orele 4 pe itinerariul Făgăraș, Șoars, Grînari, Criț, Mireni.

Gata de luptă în 25.VIII pînă la orele 12.

În caz de atac cu forțe mult superioare, Detașamentul, acoperit spre vest, va apăra direcția Sacșiz, Criț, Bărcuț, Cincu, Voila, rezistînd succesiv în special pe aliniamentele :

— Vinători, Beia și

— Sud : satele Dealul Frumos, Merghindeal, Cincu ; nord : Calbor, pe care nu-l va părăsi ordinul C. I. Inf.

În caz de intîlnire cu forțe slabe inamice înainte de a atinge linia Vinători, Beia, detașamentul va ataca și respinge elementele inamice și își va atinge obiectivul.

În caz de intîlnire cu forțe puternice inamice, detașamentul va ocupa o poziție pe aliniamentul atins, împiedicînd pătrunderea inamicului, conform misiunii.

b. Detașamentul colonel Calețeanu (est), compus din Regimentul C.I.I., în restul sectorului, are misiunea să interzică inamicului accesul și în prima urgență a blindatelor dinspre nord și nord-est către Făgăraș pe direcțiile :

— Paloș și Cața spre Rupea, Jibert, Șoars, Galați, Făgăraș.

— Homorod, în lungul văii Oltului.

Ocupînd inițial o poziție pe aliniamentul sud satele Daia, Paloș, Homorod, nord Hoghiz, în care scop detașamentul se pune în marș începînd cu 24.VIII.1944.

orele 17, pe itinerariul : Făgăraș, Șercaia, Hălmeag, Crihalma, Homorod, acoperindu-se puternic pe șoseaua est Olt.

Pe prima linie succesivă și la legătura cu Corpul de munte, detașamentul va avea o companie întărită, care va bara trecerea de la Hoghiz și în seama căreia va rămâne și distrugerea podului peste Olt de la Hoghiz, distrugere care se va efectua la ordinul detașamentului său din inițiativa comandantului de companie. În caz de atac cu forțe superioare sau încercare de învăluire dinspre nord-est sau est, compania va lupta în retragere, sprijinindu-se pe localități.

Detașamentul gata de luptă în 26.VIII pînă la orele 10.

În caz de atac cu forțe mult superioare, detașamentul apără direcția Homorod, Făgăraș, rezistînd succesiv, în special pe aliniamentele :

— Beia, Homorod, Hoghiz și

— Făgăraș, Șercaia, pe care nu-l părăsește fără ordinul C.I.I.

c. În rezerva Centrului de instrucție al infanteriei : Batalionul de marș al Regimentului 3 infanterie în zona Făgăraș-Șercaia cu misiunea :

— De a bara comunicațiile ce vin dinspre nord și nord-est către Făgăraș și Șercaia, ocupînd o poziție cu o companie întărită pe dealul la Cruce, dealul Șipotului, barînd comunicațiile dinspre Soars, Felmer și cu restul batalionului, în zona nord și nord-est Șercaia, barînd comunicațiile dinspre Hălmeag, Pîriu și Grid.

Sînt de luat în considerație în prima urgență barajele contra mecanizatelor.

VI. De la ajungerea pe aliniamentul Vinători, Beia, Homorod, detașamentele iau în subordine grănicerii pază din sectoarele respective, pe care, după replicarea înapoia detașamentelor, îi va dirija pentru grupare în sate ; grănicerii, respectiv Jibert, după care îi va dirija pe itinerariul : Lovnic, Soars, Făgăraș, unde intră în rezerva C. I. Inf. după ordine ce li se vor da la timp.

VII. Legături și transmisiuni

a. Legături tactice :

— Între Corpul Teritorial și Detașamentul lt colonel Brădățeanu, prin grija Corpului 6 Teritorial se va căuta legătura în zona vest Vinători.

— Între Corpul de munte și Detașamentul colonel Calețeanu prin grija acestuia din urmă în zona Hoghiz.

— Între detașamentele, legătura comună din zona botului de deal est Beia.

— Între rezervă și Detașamentul lt. col. Brădățeanu pe ultima linie succesivă în zona vest Calbor.

b. Posturi comandă :

— Armata 1-a, Sibiu.

— C. I. Inf., Făgăraș, ulterior pe axul Făgăraș-Tâlmaci.

— Detașamentele vor raporta P.C. pînă în 25.VIII. orele 22.

c. Transmisiuni Prin telefon (rețeaua permanentă) și orice mijloc hipo și auto.

Comandantul Centrului de instrucție al infanteriei
General

I. Dumitriu

Arh. M. Ap. N., fond 355, dosar 52, f. 30—32.

2

1944 august 24, Sibiu. Ordin special dat de Corpul 6 Teritorial Regimentul 7 grăniceri pază pentru respingerea sau întîrzierea oricărui atac hitlerist pe direcția Luduș, Dealul Română, Orăștie.

Corpul 6 Teritorial

Ordin special nr. 3
din 24 august 1944 ora 13.20

Către

Regimentul 7 grăniceri pază

Batalionul instrucție Luduș, încadrat la dreapta de Regimentul 82 infanterie și la stînga de Regimentul 83 infanterie, are misiunea de a face față atacurilor locale sau de bande, organizînd poziții la Luduș și Cipău.

Silit de forțe superioare, va înfîrzi înaintarea inamicului pe direcția generală Luduș, Daia Română, Orăștie.

Pe direcția Tîrnavei Mici acționează Regimentul 82 infanterie cu ultima rezistență pe aliniamentul Blaj-Copșa Mică.

P. C. inițial la Nandra.

Ordin de operații urmează.

Comandantul Corpului 6 Teritorial

General de divizie

Gheorghe Stavrescu

Arh. M. Ap. N., fond 352, dosar 22, f. 66.

3

1944 august 24, Sibiu, Ordinul special al Corpului 6 Teritorial dat Regimentului 82 infanterie cu privire la rezistența pozițiilor față de o eventuală înaintare germană.

Corpul 6 Teritorial

Nr. 32.959 din 24 august 1944,
orele 13,30

Către,

Regimentul 82 infanterie

Ordin special nr. 2

Regimentul 82 infanterie, încadrat la vest de Regimentul 7 grăniceri pază, se opune înaintării inamicului pe văile celor două Tîrnave, rezistînd succesiv pe pozițiile :

- Pădurea Bahnea-Dumbrăveni,
- Tîrnăveni-Dumbrăveni,
- Blaj-Copșa Mică,

după care se va regrupa în zona Orăștie.

Grosul forțelor pe Tîrnava Mică.

Postul de comandă inițial Păucea, apoi pe axul Tîrnavei Mici.

Ordin de operații urmează.

Comandantul Corpului 6 Teritorial

General de divizie

Gheorghe Stavrescu

Arh. M. Ap. N., fond 352, dosar 22, f. 67.

4

1944 august 24, Sibiu, Ordin de operații al Corpului 6 Teritorial prin care se stabilesc dispozitivul de luptă și misiunile unităților și subunităților din componerea sa pentru respingerea oricărui atac hitlerist și horthyst.

Corpul 6 Teritorial
Stat-Major, Bir 3

Nr. 32.961 din 24 august 1944,
ora 17

Ordin de operații nr. 5

I. Forțe germane și ungare în concentrare și organizare în zona Huedin — Florești — Cluj — Cojocna — Feleac — Sălicea.

Este posibil să încerce o pătrundere din afară pe teritoriul nostru.

II. Corpul 6 Teritorial, rămînînd subordonat Armatei 1-a, are misiunea :

a. Să garanteze frontiera actuală contra atacurilor locale și de bande în sectorul limitat ;

— la vest : Gilău — Burul — Poiana Aiudului (toate inclusiv), Zlatna — Simeria — Hațeg (toate exclusiv) ;

— la est : Vinători (exclusiv) — Agnita (inclusiv).

b. Atacat de forțe mult superioare va apăra direcțiile ce converg către zona Deva — Orăștie, rezistind succesiv în special pe aliniamentele :

— Turda — Luduș — Ogra — Pădurea Bahnea — Sighișoara,

— Mirăslău — Mureșul — Tîrnăveni — Dumbrăveni,

— Sintimbru — Blaj — Copșa Mică — Agnita.

c. Silit de inamic să continue retragerea, își va regrupa forțele în zona Orăștie pentru a rezista pe Mureș cu fața la nord, în legătură la vest cu Corpul 7 Teritorial, interzicînd totodată pătrunderile prin valea Mureșului dinspre est.

d. Va asigura totodată paza internă, însă numai la noua sa zonă de acțiune, inclusiv întregul județ Sibiu.

III. Ideea de manevră.

— Cu grănicerii de pază voi asigura frontiera actuală contra atacurilor locale sau de bande, luptînd în retragere, sub presiunea inamicului, pe direcția Luduș — Daia Română — Orăștie.

— Cu grosul forțelor ;

a) Voi interzice direcțiile : Cluj — Turda — Alba Iulia — Orăștie ;

— Valea Mureșului ;

— cele două Tîrnave.

b) Rezistînd succesiv pe aliniamentele :

— Turda — Ogra — Pădurea Bahnea — Sighișoara ;

— Mirăslău — Mureșul — Tîrnăveni — Dumbrăveni ;

— Sintimbru — Blaj — Copșa Mică,

voi duce o acțiune de întîrziere între aceste poziții.

c) Sub presiunea puternică, voi continua retragerea pe direcția : Alba Iulia — Orăștie, regroupîndu-mă în regiunea Orăștie.

Cu rezervele fracționate : în regiunea Alba Iulia, în măsura concentrării lor, voi interveni pe Valea Mureșului și a celor două Tîrnave, contribuind la acțiunea de întîrziere ; în regiunea Orăștie pentru organizarea rezistenței cu fața la nord și dinspre valea Mureșului.

IV. Dispozitiv și misiuni

a. Detașamentul vest. Comandant : General Vissario C., comandantul permanenței Diviziei 20 infanterie ; compunere : Regimentul 83 infanterie (3 batalioane + compania garnizoană) + 1 batalion din Regimentul 91 infanterie + 2 batalioane de munte Aiud + Batalionul grăniceri Turda + Batalionul Fix Regional Cluj + Divizioanele 2 și 5 tunuri munte (Sebeș și Aiud) + Regimentul 39 artilerie.

Misiune : interzice pătrunderea inamicului pe direcția generală Feleac — Turda — Unirea — Aiud — Alba Iulia — Orăștie.

Sub presiunea inamicului (atacat de forțe cu mult superioare) se retrage pe direcția generală Turda — Aiud — Alba Iulia — Orăștie, rezistînd pe următoarele aliniamente succesive :

— Turda ;

— Mirăslău — Cisteiu de Mureș — D. Domocuș ;

— Înălțimile Sintimbru — cota 399 — Obreja.

b. Detașamentul est. Comandant : Lt. col. Roșu, comandantul Regimentului 82 infanterie (3 batalioane) + 1 companie garnizoană Sighișoara + Batalionul grăniceri pază Sighișoara + Regimentul 40 artilerie.

Misiune : se opune înaintării inamicului pe căile celor două Tîrnave, rezistînd succesiv pe pozițiile :

— Pădurea Bahnea — Sighișoara — avînd un punct de sprijin la Ogra ;

— Tîrnăveni — Dumbrăveni ;

— Blaj — Copșa Mică, după care se va regrupa în zona Orăștie.

Grosul forțelor pe Tîrnava Mică.

c. Limită de despărțire între detașamente : Luduș — Bucerdea Grînoasă — Daia Română (toate la Detașamentul est).

d. Rezerva Corpului 6 teritorial amplasată în regiunea Daia Română (Regimentul 10 călărași) — Alba Iulia (Regimentul 6 Pionieri, Regimentul 7 artilerie grea, Divizionul 57 artilerie grea) și Șard (2 batalioane din Regimentul 91 infanterie).

Comandant : lt. col. Ostrovăț ; compunere : Regimentul 91 infanterie (2 batalioane), compania garnizoană, Regimentul 10 călărași, Regimentul 6 pionieri, Regimentul 7 artilerie grea, Divizionul 57 artilerie grea, în măsură a interveni în sprijinul Detașamentului general Vissarion și Detașamentului lt. col. Roșu în acțiunea de întărire.

Divizia 2 munte (mai puțin forțele din Aiud și Sebeș) are misiunea de a organiza o poziție la sud Mureș, în regiunea sud-est Cigmău (cota 198) și înălțimile împădurite est Orăștie.

e. Sectorul pază Sibiu, cu forțele ce-i rămân la dispoziție (Regimentul 90 infanterie, Regimentul 35 artilerie, Regimentul Centrului de instrucție al cavarieriei, Regimentul 3 CFK și școli) va asigura ordinea internă în garnizoana și județul Sibiu, conform planului de acțiune „Mihai”.

În caz de pătrundere a inamicului pe valea Tîrnavei Mari va intercepta direcțiile de pătrundere prin cîte un detașament în zona Seica Mare — Calvasar și Cașolț.

V. Execuția apărării.

Dispozitivul gata cu începere de la ora 20.

Pozițiile se vor alege folosind la maximum obstacolul anticar.

Acțiunea de desprindere, la ordinul comandanților de detașamente, va gravita pe înălțimi și obstacole cît mai inaccesibile carelor.

În caz de atac cu care, se va acționa pe formațiuni cît mai slabe, care se vor întruni imediat după depășire și manevra în retragere.

VI. Siguranța terestră și aeriană pe seama detașamentelor.

Acțiune la acțiunea eventuală a parașutiștilor, care vor fi manevrați și nimicți cu rezerve mobile, întotdeauna prevăzute.

VII. Lucrări ușoare de campanie în special gropi individuale și taluzări contra carelor.

VIII. Unitățile vor executa imediat distrugerea traseelor telefonice — telegrafice ale armatei germane.

IX. P.C. al C.6.T. Alba Iulia (la Permanența Diviziei 20 Inf.) cu începere de la 24 august ora 21.

Permanența C.6.T. la Sibiu (lt. col. Iuga).

P.C. Detașamente Vissarion : — inițial Aiud,

— ulterior Alba Iulia — Orăștie.

P.C. Detașament lt. col. Roșu — inițial Tîrnăveni,

— ulterior Roșia de Secaș — Orăștie.

Transmisiuni : prin rețeaua permanentă ;

— motocicliști

— agenți călări

Comandantul Corpului 6 Teritorial

General de divizie

Gheorghe Stavrescu

Șeful de stat major

Colonel

C. Atanasiu

Arh. M.Ap.N., fond 352, dosar 22, f. 26—28.

5

1944 august 24, Tîrnăveni. Nota informativă a Regimentului 82 infanterie înaintată Corpului 6 Teritorial cu privire la ciocnirile unei companii române cu formațiuni hitleriste și horthyste în zona Vidrasău.

Regimentul 82 infanterie

24 august 1944

Către

Corpul 6 Teritorial

Notă informativă

O companie care se deplasa spre poziție a întâlnit 4 mașini germane, care, somate, au refuzat să se oprească. Trăgînd foc au omorît doi soldați români. Două mașini se găsesc pe șosea lângă Vidrasău, iar celelalte două au dispărut, trecînd frontiera.

Din cele două mașini oprite au fost capturați 8 germani, care se transportă sub escortă la Diciosînmartin.

La punctul de frontieră Vidrasău, elemente germane și maghiare atacă. Grănicerii au intervenit. Regimentul 82 infanterie intră în acțiune.

Comandantul Regimentului 82 infanterie

locot. colonel

Roșu

Arh. M.Ap.N., fond 352, dosar 22, f. 84.

6

1944 august 24, Alba Iulia. Raportul Inspectoratului de jandarmi Alba Iulia înaintat Corpului 6 Teritorial informează asupra mișcărilor de trupe hitleriste și horthyste în punctul Vidrasău, comunele Ungheni, Cucerdea, Tîrnava Mare și dezarmarea unor formațiuni hitleriste la Tîrnăveni.

Inspectoratul jandarmi Alba Iulia

Nr. 1285 din 24 august 1944,
ora 19,15

Către

Corpul 6 Teritorial

Raportăm :

Pichetul de grăniceri de la Vama Vidrasău a fost ocupat de ostași germani, care au ridicat pe cei 7 grăniceri români de la pichetul de la Vamă și (i-au) înlocuit cu 7 ostași germani, sub comanda unui căpitan german.

— Podul CFR Vidrasău, situat la cca. 500 m de la frontieră în interior, de asemenea, e ocupat de germani.

— Din informațiunile primite rezultă că în comuna Ungheni, teritoriul cedat Ungariei, ar fi sosit cca 50—60 camioane cu ostași cu munițiuni, ca trupă de întărire.

— Pe frontieră se observă mișcări de trupe.

— Nemții de la pichetul de vamă Vidrasău se interesează de trupele române din interior.

— În comuna Cucerdea, Tîrnava Mare, spre Tîrnăveni, la km 7, un pluton din Regimentul 82 infanterie român din Tîrnăveni a dezarmat 2 camioane cu ostași germani, care în prezent se află la garnizoana Tîrnăveni.

Inspector jandarmi Alba Iulia

Colonel

Popa

Arh. M.Ap.N., fond 352, dosar 22, f. 85.

7

1944 august 25, Sibiu. Raportul Șefului de Stat Major al Corpului 6 Teritorial către Comandament despre încercările hitleristilor de a înarma populația germană din Mediaș să lupte împotriva armatei române și despre dejucarea acestui plan.

Corpul 6 Teritorial

Nr. 32.611 din 25 august 1944

Către

Domnul colonel Iliescu Aurel

În conformitate cu ordinul verbal al Armatei I-a,
Cu onoare vă rugăm a vă deplasa imediat în garnizoana Mediaș, unde
avioane germane au adus armament pentru a înarma populația civilă.

S-a dat ordin garnizoanei Mediaș să confişte armamentul și să adune populația săsească și maghiară pentru a o sfătui prin bună înțelegere să renunțe la asemenea procedee, deoarece în caz contrar va suferi rigorile legii.

Trenul cu materiale germane din gara Mediaș va fi dirijat la Blaj, unde va fi luat în primire de garnizoană.

Dvs. veți controla la fața locului modul cum s-a rezolvat incidentul și cum s-a executat ordinul Corpului 6 Teritorial.

D.O.

Șeful de Stat Major

Căpitan

R. Stoian

Arh. M.Ap.N., fond 352 dosar 22, f. 56.

8

1944 august 25, *Tîrnăveni*. Notă informativă a comandantului Detașamentului est sesizează Corpul 6 Teritorial despre lucrările de întărire în teren făcute de trupele hitleriste și horthyste pe dealul Feleac.

Detașamentul est

Notă informativă
din 25 august 1944

În comuna Chendul Mare, Chendul Mic, Bălăușeri și Cioca se află cantonate trupe maghiare și germane în valoare de un batalion.

Cei de la Bălăușeri, se văd deasupra dealului Coroiu, pădurea Beia, fac continuu recunoașteri, mergînd de-a lungul liniei de demarcație, notînd pe carnete sau pe hartă diferite puncte. Aceste grupuri care fac recunoașteri sînt însoțite de patrulare germane și maghiare, care patrulează.

Observatorul dealului Feleac raportează că pe dealul din fața observatorului, ce duce la postul fix „Zizicaș“, sub pădurea „Hamo“, se găsesc mulți civili și militari, care fac lucrări de sapă.

La postul fix maghiar de la postul de trecere Săcel s-a mărit efectivul de la 2 la 15 oameni.

Comandantul Detașamentului est

locct. colonel

Roșu

Arh. M.Ap. N., fond 352, dosar 22, f. 105.

9

1944 august, 25, *Breaza*. Ordinul special al Corpului 5 Teritorial dat Garnizoanei Brașov pentru a ști situația trupelor române din zona Ploiești, modul în care trupele hitleriste încearcă să se organizeze în timpul retragerii spre nord și măsurile comandamentului român pentru închiderea defileului Predeal-Bran.

Corpul 5 Teritorial
Stat-Major
Nr. 23.566

P. C. Breaza — Prahova
1944 august 25, orele 18

Ordin special nr. 6
Garnizoana Braşov

I. Sinteza informativă

1. În oraşul Ploieşti :

- Liziera oraşului este ocupată de trupe germane care se organizează în teren.
- Bateriile A.A. germane sînt în alarmă.
- La barierele oraşului, gărzi germane opresc ostaşi români, dezarmîndu-i. Ofiţerii, parte sînt reţinuţi. Trupa este lăsată liberă.
- Rafinăriile sînt libere.
- Garnizoana română este blocată în oraş, neputînd exercita comandamentul asupra trupelor de intervenţie din exterior.
- Legătura telefonică sub controlul român şi german.

2. Pe teritoriul

- Linia ferată şi soseaua Ploieşti — Bucureşti, interceptate de germani. Nu se poate circula.
- Posturi germane la Bucov şi Păuleşti, pe şoselele spre Buzău şi Cîmpina, opresc şi dezarmează ostaşii români.
- Aerodromul Tîrguşorul Nou, lângă Ploieşti, stăpînit de aviaţia germană.
- Pe traseul Ploieşti — Braşov se scurg continuu coloane auto germane, cu material aparţinînd serviciilor. Unităţi constituite de infanterie, artilerie ş.a. nu au trecut pînă în prezent.
- Traseul spre Braşov este lăsat liber trupelor germane, spre Braşov, şi interzis spre Ploieşti.
- Circa 50 germani, nesupunîndu-se acestui consemn, în Breaza, au atacat un local al comandamentului, cu grenade şi arme automate, pierzînd cu această ocazie : 2 morţi, 2 răniţi, 8 prizonieri. Comandamentul are 1 ostaş mort şi 1 rănit.

3. Atitudinea germanilor

- Pînă în prezent, cu excepţia unor incidente locale, este rezervată.
- Coloanele în trecere se scurg în linişte.
- În Ploieşti rămîn ferm pe poziţie.

II. În cazul cînd trupele germane, în retragerea spre nord ar căuta să distrugă lucrările de artă de pe şoseaua Ploieşti — Braşov, veţi lua măsuri pentru închiderea defileului Predeal şi Bran.

În acest scop veţi studia un plan de apărare, care-l veţi comunica prin curier şi acestui comandament, asupra modului cum concepţi acţiunea.

Dispozitivul de apărare va fi realizat la ordinul Corpului 5 Teritorial.

III. Garnizoana care apără postul de radio Bod va fi întărit cu o subunitate din Şcoala militară de infanterie Zărneşti.

IV. Raportaţi prin ofiţerul curier, care aduce prezentul ordin, ce informaţii deţineţi asupra trupelor germane din judeţul Braşov.

Precizaţi de cite secţii de artilerie dispuneţi dvs. în Sector.

V. În mod permanent veţi raporta prin orice mijloace (telefonice, telegraf, curier) raportul informativ la acest comandament, dimineaţa şi seara.

Comandantul Corpului 5 Teritorial

General de divizie

C. Vasiliu-Răşcenu

Şeful de Stat-Major
colonel

Toma Zotter

Arh. M.Ap.N., fond 355, dosar 52, f. 15—16.

10

1944 august 25, Arad. Ordinul de operaţii al Comandamentului Corpului 7 Teritorial dat Diviziilor I Cavalerie Arad şi I infanterie de intrare în dispozitivul de luptă împotriva trupelor hitleriste care ocupaseră aeroportul Arad.

Corpul 7 Teritorial
Biroul 3 operaţii

25 august 1944

Ordin general de operaţiuni nr. 2

(Harta Arad — Timişoara, sc. 1 : 100.000)

1. O grupare de forte germane (cca 600) s-a organizat defensiv pe aeroportul de la Arad Dispun de puşti mitralieră, mitraliere antiaeriene, pistoale automate şi mijloace pentru lupta apropiată, precum şi de 17 aparate de zbor.

Sînt hotărîți a nu părăsi și a nu ceda aeroportul.

Pentru lichidarea incidentului ordon :

a) Divizia I-a cavalerie Arad, întărită cu mijloace suplimentare, va închege pe teren un plan de foc executat de toate gurile de foc și mitralierele ce le are, pentru a distruge pe sol avioanele sau a doborî pe cele care vor încerca să zboare. Parte din mitraliere vor fi instalate în podurile locuințelor din apropierea aeroportului.

Bateria antiaeriană și Regimentul I artilerie călărească acționează pe malul stîng al Mureșului.

Brandurile vor fi instalate de Divizia I-a, astfel ca să poată bate aeroportul și în special avioanele.

b) Divizia I infanterie deplasează la primirea acestui ordin 2 baterii anti-aeriene de la Timișoara la podul Aradul Nou, la dispoziția Diviziei I cavalerie Arad.

De asemenea, pune la dispoziția Diviziei I cavalerie Arad următoarele unități :

- Regimentul I artilerie călărească complet ;
- Brandurile de 120 mm ale Regimentului 5 vînători.

Brandurile vor fi transportate cu autocamioane sau căruțe procurate de cercurile teritoriale în baza ordinului dvs. Aceste branduri vor avea dotarea regulamentară de munițiuni.

c) Ziua de 26 august va fi folosită pentru recunoașteri și intrarea în dispozitiv.

Comandantul Corpului 7 Teritorial

General de divizie

Carol Schmidt

Șeful de Stat-Major
Colonel

C. Checiulescu

Arh. M.A.F.N., fond 352 dosar 22, f. 38.